

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Järvinen, Annikki; Virkkunen, Marjut

Title: Raitatuoleista keinutuoleihin ja säädettäviin työpöytiin

Year: 2015

Version:

Please cite the original version:

Järvinen, A., & Virkkunen, M. (2015). Raitatuoleista keinutuoleihin ja säädettäviin työpöytiin. *Tietue : Jyväskylän yliopiston kirjaston lehti*, 2015(4).
<http://tietue.blog.jyu.fi/2015/12/09/raitatuoleista-keinutuoleihin-ja-saadettaviin-tyopoytiin/>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Raitatuoleista keinutuoleihin ja säädettäviin työpöytiin

9.12.2015 Tekijä [Jyväskylän yliopiston kirjasto](#)

Moni Jyväskylän yliopistosta valmistunut muistaa Arto Sipisen suunnitteleminen rakennusten mustavalkoiset raitatuolit. Pääkirjastossa alkuperäisillä raitatuoleilla istutaan edelleen ahkerasti, tosin kankaat on ehditty uusiksi moneen kertaan. Kirjastoa käyttävien opiskelijoiden työskentelytavoissa on tapahtunut vuosien saatossa suuria muutoksia. Yksin opiskelu on vähentynyt ja ryhmätöiden teko lisääntynyt. Tietokonepaikat ovat suuressa suosiossa, mutta opiskelijoilla on paljon myös omia laitteita. Kirjaston asiakas kaipaa nyt ergonomiaa, viihtyisyyttä ja levähdyspaikkoja. Vuonna 1974 avatun pääkirjaston tiloja on muutettu nykytarpeita vastaaviksi ja kalusteita uusittu. Viimeisimmät kalustehankinnat ovat kuusi säädettävää tietokonepöytää seisomatyöskentelyyn ja kymmenen suuren suosion saavuttanutta keinutuolia.

Kirjastorakennuksen keskellä oleva pääportaikko jakaa kirjaston kahteen osaan: hiljaiseen tilaan ja toiminnalliseen tilaan, jossa puhe ja ryhmätyöskentely ovat sallittuja. Erilaisia tiloja tarvitaan, koska myös käyttäjät ja heidän tarpeensa ovat erilaisia.

Kaksi suurta hiljaista lukusalia sijaitsevat Educa-rakennuksen eli rinteen puolella. Lukualueita on useita ja monet ovatkin löytäneet rauhallisen sopukan hyllyjen välistä. Lukusalien rauhaa vaalitaan. Äänekkääseen käytökseen puututaan joko henkilökunnan tai muiden asiakkaiden taholta. Palautteen mukaan osa asiakkaista kokee koko kirjaston äänitason liian korkeaksi. Myös ylioppilaskunta on nostanut ongelman esiin. Osin ongelma voi johtua siitä, etteivät rauhallista työtilaa kaipaavat asiakkaat aina löydä hiljaisia lukusaleja. Olemme pyrkineet lisäämään ohjeita ja tiedotteita, mutta opastuksesta löytyy vielä parannettavaa.

Erityisesti kolmannen kerroksen lukusali on muuttunut vuosien varrella. Sinne on sijoitettu [eTentti](#)-tila säilytyskaappeineen ja hiljainen tietokonealue. Ergonomiaa ja oleiluakaan ei ole unohtettu. Hiljaisella tietokonealueella on kaksi sähkökäyttöistä säädettävää tietokonepöytää. Salista löytyy myös korkea työskentelytaso ja keinutuoleja. Molempien lukusalien viihtyisyyttä on parannettu matalilla kirjahyllyillä, pyöreillä pöydillä ja verhoilemalla lukupöytien sermejä uudelleen. Pääkirjasto on kuitenkin jo yli 40-vuotias eikä ikääntynyt ulkomuoto miellyttäkään kaikkia.

”MIKSI Jyväskylän yliopiston kirjasto on niin helkkarin ruma sisältä? Kuka täällä pystyy inspiroituu opiskelemaan?”

Kolmannessa kerroksessa sijaitseviin viiden vuoden ajan erillinen 11 paikan hiljainen lukusali. Sali avattiin asiakkaiden toiveiden perusteella ja aluksi siellä olikin paljon lukijoita. Vähitellen käyttö kuitenkin hiipui ja samaan aikaan ryhmätyötilojen tarve kasvoi. Tämän vuoksi tila muutettiin ryhmätilaksi ja hiljaisia tiloja kaipaavat ohjataan isoihin hiljaisiin lukusaleihin.

Seminaarinkadun puoli on kirjastorakennuksen ns. avopuoli, jossa tilat ovat muuttuneet vuosien varrella eniten. Tällä hetkellä avopuolelle on sijoitettu mm. kirjaston palvelupiste, kurssikirjasto sekä tietokonealueita ja muita työskentelyalueita. Ryhmätyötilat löytyvät 3. kerroksen reunamilta. Ykköskerroksessa on suosittu [Cafe Libri](#). Aikoinaan kahviona ja sen jälkeen

lehtisalina toiminut tila 2. kerroksessa on puolestaan muuttunut oleskelu- ja ideointitilaksi eli olkkariksi, jota on kehitetty paljon. Kirjakauppa on muuttanut pois kirjaston tiloista. Se yhdistettiin [yliopistokauppa Soppiin](#), joka sijaitsee kirjaston ja T-rakennuksen yhdyskäytävässä.

”Työskentelin kesällä ”olohuoneessanne” ja täytyy kyllä myöntää, että se on kyllä yksi parhaimmista sisutuksellisista innovaatioista, joita kirjastossa on koskaan ollut!”

Yhtenä syynä avopuolen muutoksiin on ollut opiskelijaravintoloiden sijoittuminen väistöön vanhan kurssikirjaston paikalle ykköskerrokseen. Muutos on kasvattanut asiakasvirtoja, kun opiskelijat kulkevat aulan läpi ravintolaan. Melutason nousulta ei voida välttyä, koska erityisesti avopuolella äänet kantautuvat helposti kaikkialle rakennukseen. Kirjasto on pidetty paikka myös erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Meluhaittojen vuoksi pyrimme sijoittamaan info- ja myyntipöydät pääasiassa ykköskerroksen porrasaulaan, jotta äänet eivät kantautuisi muualle tiloihin. Tosin osa asiakkaista kertoo palautteessaan viihtyvänsä paremmin, jos ympärillä on hieman elämää ja jopa hälinää. He työskentelevät sen vuoksi nimenomaan avopuolella. Esteettisessä mielessä avopuoli on aina saanut kiitosta. Korkea, kattoon saakka avoin tila herättää ihastusta.

Kirjasto on opiskelijan olohuone (Kuva: Jyväskylän yliopiston kirjasto).

Parantunut ergonomia ilahduttaa

Painettuja kokoelmia on viime vuosina karsittu e-aineistojen määrän kasvun vuoksi. Erityisesti lehtiä on poistettu runsaasti. Painetun aineiston vähentyessä myös kirjahyllyjen määrä on vähentynyt. Niiden tilalle on sijoitettu tietokoneita asiakaskäyttöön. Tällä hetkellä työasemia on jo 145 kappaletta. Iltapäivän vilkkaimpina tunteina opiskelijat saattavat kuitenkin kulkea talossa ja etsiä vapaita koneita. Opiskelijat käyttävät yhä enemmän myös omia laitteitaan. Poistettujen hyllyjen tilalle on avattu myös lokoisa keinutuolialue 3. kerroksen avopuolelle.

”Erityiskiitos mustista ”keinutuoleista”. Juuri keinumisominaisuus tekee niissä lukemisesta erityisen mukavaa – aivot pysyvät hereillä.”

Kirjastoon on hankittu paljon ergonomisia säädettäviä työtuoleja, mutta niitä kaivataan yhä lisää. Suurin osa kirjaston tuoleista on vielä raidallisia perustuoleja. Nyt korostetaan erityisesti seisomatyöskentelyn hyödyllisyyttä. Kirjastossa on sekä säädettäviä että ei-säädettäviä seisomatyöskentelyyn sopivia työpisteitä. Myös muutama korkea työtaso läppäriä varten löytyy. Asiakkaita ovat ilahduttaneet pienet ergonomiset parannukset, kuten tiloihin sijoitetut jumppapallot.

”Olen todella iloinen siitä, miten kirjasto on panostanut opiskelijoiden työskentelyergonomiaan viime aikoina! Säädettyvät työtuolit, seisomakorkeudella olevat työpisteet ja vapaasti käytettävissä olevat jumppapallot ovat aivan loistavia juttuja! Tätä lisää!”

Opiskelijat tekevät paljon ryhmätöitä. Kolmannessa kerroksessa henkilökunnan työhuoneita on muutettu ryhmätyöhuoneiksi ja -tiloiksi. Tällä hetkellä käytössä on neljä ryhmätyöhuonetta, joita voi varata. Lisäksi tarjolla on yksi isompi ryhmätyötila ja toinen saataneen käyttöön vuoden vaihteessa. Myös avopuolen pyöreiden pöytien ääressä työskennellään usein porukalla. Cafe Librin ja ravintola Ilokiven tiloja voi käyttää työ- ja tapaamistiloina erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin.

Yksi näkyvä muutos kirjastotiloissa on automaation ja itsepalvelun lisääntyminen. Pääkirjastossa on ollut pitkään käytössä lainausautomaatteja. Tällä hetkellä automaatteja on viisi ja lähes kaikki kotiin lainattava kirjallisuus lainataan niiden kautta. Nelisen vuotta sitten otettiin käyttöön palautusautomaatti, jolla voi palauttaa kaikki lainat arkistokappaleita lukuun ottamatta. Varattuja, kotiin lainattavia kirjoja ei tarvitse pyytää virkailijalta vaan ne voi napata itse hyllystä ja lainata automaatilla. Itsepalvelu onkin helpottanut ja nopeuttanut kirjastokäyntejä. Ruuhkaisina hetkinä ei tarvitse jonottaa palvelupisteeseen vain lainatakseni tai palauttaakseni. Asioita voi hoitaa jo varhain aamulla, myöhempään illalla tai jopa sunnuntaisin, vaikkei henkilökuntaa ole paikalla.

Asiakkaat mukaan peruskorjauksen suunnitteluun

Kirjasto kerää eri tavoin asiakaspalautetta ja toiveita toteutetaan, aina kun se on mahdollista. Peruskorjaus alkanee viiden vuoden sisällä. Kirjaston henkilökunta on aloittanut sekä väistön suunnittelun että visioinut peruskorjauksen jälkeistä kirjastoa. Myös asiakkaat otetaan mukaan peruskorjauksen suunnitteluun ja he pääsevät vaikuttamaan tila- ja kalusteratkaisuihin. Olkkarissa on ideointitaulu, johon asiakkaat voivat kirjoittaa toiveitaan ja ajatuksiaan siitä, millainen on viihtyisä ja toimiva kirjasto.

”Toivottavasti tiloja suunniteltaessa ollaan jatkossa vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa.”

Asiakaspalautetta voi kerätä näinkin (kuva: Arto Ikonen).

Kirjaston henkilökunta seuraa aktiivisesti sekä kirjastotilojen kehityssuuntia että asiakkailta saatua palautetta, mikä on merkinnyt onnistuneita muutoksia tiloihin ja kalusteisiin. Tätä työtä jatketaan edelleen. Lokakuussa 2015 kirjastossa kävi lähes 70 000 asiakasta. Vuositasolla kävijöitä on reilusti yli 600 000. Jyväskylän yliopiston kirjasto on houkutteleva ja monipuolinen opiskeluympäristö sekä samalla suosittu kohtaamis- ja levähdyspaikka.

Marjut Virkkunen ja Annikki Järvinen